

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Konz. József ut.
Kereskedésével szemben.

HIRDETÉMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről illető
minden kérelem és nyilatkozat ideintéendő.

Érmentelen levelek csak ismételt közlésük
fogadjatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és pünközt kivételével.

Előfizetési ár

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hóra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Ot-használóknak egyszeri beiktatásért 5k.
Helygdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilatkozat 4 hasznos példányért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság ára 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Kedd, Február 5.

26 szám

Rudolf királyfi.

Az a végtelen golyó, amely múlt
hó 30-án Maierlingben felséges királyunk
után a monarchiának, a magyar nemzet-
nek legdrágább életét kioltotta, a belát-
hatlan események hosszú láncolatának
első szemét képezi. Anyai mindenféle hír
kelt e napokban szárnyra, mióta a hiób-
posta meghozta nekünk a borzasztó tudó-
sítást: hogy Rudolf trónörökös a rajon-
gásig szeretett s hódoltság tisztelt kirá-
lyunknak egyetlen fia elköltözött az élők
sorából.

Hivatalosan közöltetett a szívzél-
hűdés okozta halál; azután jött egy újabb
hivatalos közlemény megczáfolva amaz
első s tudatva a monarchia népeivel és
az egész világgal, hogy Rudolf trónörök-
ös önkéntesül elhunyt a drága életét.

Jöhét talán még egy harmadik hiva-
latos tudósítás is, mely a másodikat ha-
lomra dönti, — de ennek taglalásába nem
boesátkozunk, dacára a lelkiünkben egy-
másután emelkedő ama kérdéseknek: mi-
ok vezérelhetette a főséges trónörökös
ifjú erős életének, úgy szólva, reggelén
a boldogságtól túlaradt állapot tudatá-
ban arra az irtóztató tette, hogy megfe-
ledkezze családjáról, a mélyen szerető
szülőkről és magasztos feladatáról önké-
zileg vessen véget annak az életnek, mely
a szó valódi értelmében nem is volt az
övé, a melylyel tehát nem rendelkezhetett,
mert az az élet első sorban a császári és
királyi, másodsorban pedig a monarchiáé,
a magyar nemzeté volt, a mely monarchia,
a mely magyar nemzet már látta képze-
letében azt az időt, a mikor a legigaz-
ságosabb, legalkotmányosabb és legna-
gyobb szívi Ferencz József egyetlen fia,
midőn az isteni Gondviselés ő felsége
életének határt szabott, mert hisz a kirá-
lyoknál is meg van szabva a határ, —
miként fogja átvenni a monarchia hajójá-
nak tovább vezetését, a melylyel édes
atyja annyi vész és vihar között, annyi
zátonyon keresztül biztos kezekkel kor-
mányzott és népének megelégedésére ve-
zért.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Vadászatok Magyar- országban.

Írta: Rudolf trónörökös.

(Folytatás.)

Egyik vadászt a másiktól legfőbb 40
50 lépés választotta el. Alig adatott meg
tűlök-fuvással a jel a hajtásra, azonnal hal-
latszott a hajtók zaja. Igazi pokoli lármá.
Szerettem ezt a zenét, vad őseredeti hangok
ezek, miket minden országban lehet hallani
ragadozó állatok vadászatánál. Csak emez
iszonyu zaj által lehetséges a vadakat az át-
hatlan sűrűségből a vadászokhoz kikergetni,
kik kiűn állnak egész a tisztáson, vagy ke-
véssé elrejtett helyen; aztán meg azért is
kiáltoznak az emberek, hogy magukat is bá-
torítsák, végül pedig, mert már ez rég be-
vett szokás. Ezek a vidékeken lehetetlen
volna csöndes hajtóvadászatot tartani farka-
sokra, medvékre, vaddisznókra és hiuzokra.
A hajtó is ékszakadva kiabál és ha túlke van
kegyetlenül fujja. A kerepelést és dobolást
még jobban kedveli, de leginkább szeret
maga is lövöldözni, ma ez már elfogadott
szokás.

Számomra az árokban, oly ponton, hol
a völgy nagyon összeszűkül, jelöltök ki he-
lyet. Mindkét hegyoldal nagyon fiatal bükk
erdővel volt borítva, melynek gyöngye cseme-
gái sűrűn szorultak össze; velem szemben
a magasban fenn láttam szélét ama sűrűség-
nek, melyben a hajtóvadászat tartandó volt.
A sűrű bokrok között csak itt ott nyult egy
szikár tölgy. Alig hogy a hajtás megkezdő-
dött, szürke keselyűt pillantottam meg, mely

Igen, a magyar nemzet is látta már
képzeletében Rudolf trónörökös, a fenkölt
szellemű, művelt, a magyar nemzet iránt
félreismerhetlen rokonszenvet tanúsító király-
fi Szent István koronájával a fején. Látta
képzeletében Rezső királyt folytatni alkot-
mányos uton a nagy és szép munkát, a
melyet áldott emlékü atyja a magyar nemzet
közmegelegedésére megindított.

Ez az élet a monarchiáé, a magyar
nemzeté volt s ennek teljes tudatával birt
az örökre elköltözött királyfi is, a kinél a
kötelességérzet minden más érzelem fölött
kimagaslott.

De mit használ nekünk a töprengés
a halál okai fölött mit használ, hogy a
keblünkben egymást kergető kételyeket
elozlatni, vagy ezekkel számolni igye-
kezzünk? Hisz bármilyen legyen is az
ok, maga a gyász, a borzasztó tény
változatlanul, örökké megváltozhatlanul
áll előttünk.

Rudolf trónörökös nincs többé. Sir és
jajgat a fejedelmi szülőpár, sir és jajgat a
nemzet, a monarchia, a királylyal, a király-
asszonnyal, a szerencsétlen ifjú özvegy-
gyel együtt, szédült kebellet mondjuk
mindnyájan e hazában és mondják ott a
Lajtnál, hogy „lelullott a mi fejünknek
a koronája.”

A halálnak ez vagy amaz oka nem
nyújthat nekünk semminemű vigasztalást,
mert bár miként igyekezzünk is az okot az
okozatokkal összhangzásba hozni, a gyász
s végeredmény mindig csak egy lesz
hogy Rudolf nincs többé.

A fájdalom, mely Kárpátoktól Ádriá-
ig minden magyar honpolgárnak, a monar-
chia minden lakójának keblét betölti, so-
kára, igen sokára fogja rezgésben tartani a
szíveket, de a legnagyobb, a legkeserűbb
fájdalom, a legerősebb megrázkódtatás
fölött is magasabban áll egy mély, egy
szent óhajtság és ez az: hogy felséges kirá-
lyunk drága életét a gondviselés örökös
keze sokára, igen sokára tartsa meg!

Drága volt nekünk ez az élet min-
den időben, tetemesen fokozta ennek fe-
jedelmi becsét az alkotmány helyreállí-

tásakor beköszöntött boldog időszak. De
ki volna képes meghatározni, hogy meny-
nyivel magasabbra és mily megrázkó-
tellen magassáig emelkedett ennek a
mindenek fölött drága életnek értéke, va-
rázsa, szent volta most, midőn az ő egyet-
len fia sirba szállt.

A jóságos Isten terjessze ki védő
kezét a mi szeretett királyunk élete fö-
lött és tartsa meg azt lehető boldogság-
ban népei örömeire, boldogítására az em-
beri kor leghosszabb határáig. És tartsa
meg a jóságos Isten a mi királynénk
drága életét is sokára, igen sokára, hogy
midőn az édes anya mély sebtét az idő
gyógyító keze lassanként beheggesztette,
raláljon folytonos vigasztalást nagy vesz-
teségei után a magyar nemzet halás sze-
tetében, a mely iránta mindig élni fog,
mig magyar lesz e földön.

A Habsburgok sirboltja.

A capucinusok bécsi templomá-
nak egyszerű sirboltjába helyezik el Rudolf
trónörökös földi maradványait örök nyugalom-
ra. Ez a komor halottas csarnok már
több mint harmadfél század a Habsburgok
családi sirboltja s már 109 koporsó van
benn, ezek közül 38 a Habsburgok, a többi
pedig a Habsburg Lotharingen ház elhalt
tagjainak hamvait őrzi. A császári sirbolt
templom főhajója és a chórussal együtt el,
a templom alapkövét Anna császárné, Mátyás
császár s király özvegye 1622-ben tette le.
Egy évtized alatt elkészült a templom, mely-
nek csak egy hajója van, oldalán keskenyebb
chorussal s két kapornál. A templom kapu-
jától jobbra vezet a széles lépcső a császári
sirboltba. Legelőször is II. Mátyás és Anna
tetemei helyeztetek el a sirboltba. A követ-
kező század elején már kitűnt, hogy a kriptá-
kicsiny, és I. Lipót 1701-ben megnagyobbít-
tatta. II. Ferdinánd harmadik neje Eleonora
császárné külön oltárt készíttetett, melynek
alapja feketé márvány, míg az alakok carra-
ri fehé márványból vannak. — Midőn Mária
Terézia trónra lépett, a régi sirbolt mellé,
a melyben a koporsók nagyon egymás mellett
voltak, a mi rája rendkívül nyomasztólag
hatott, új sirboltot készíttetett a Habsburg-
Lotharingen ház részére s a kettő közé vas-
rácszatot állított. Athavat kegyelettől, a
rég, már megsérült koporsók helyett bronz,
sarkophagokat készíttetett Moll Bodizsár

széleskarimájú kalapjait; volt néhány sötét-
barna cigány is, nagyon szelless öltözetben,
többnyire typhus nélkül való rongyokba bur-
kolva. De a tulnyomó rész az igaz, szép nem-
zeti viselettel volt ellátva, fején a magas hó-
fehér bársony süveg, igazán szép tarka him-
zéssel díszített hosszú fehér köpeny, színes
pas (öv) hosszú késsel; ez utóbbi kissé már
a melyekben fekvő délnék fekvő szlávokra
emlékezett: szórványosan látni lehet bő bu-
gyogókat is különböző színekben, de a tul-
nyomó többség itt még szük halina-nadrágot
visel és opankákat díszítet nélkül, a melyek
kissé különböznek a dalmátok sokkal csino-
sabb opankáitól.

Pausinger a hajtás után szintén eljött
az én helyemre és mi magunk előtt vonulat-
tuk el az egész hajtóereget. Pausinger a
művész érdekelttségével és szemével nézte az
eredeti, színdis képet.

E közben valamennyi vadász összegyűlt
és mi löbhaton folytattuk az utat, mely ben-
nünket a völgyben a patak mentén, lovago-
lásra nem igen alkalmas helyeken vezetett
fölfele. Egy világos erdőn át, melyben ben-
nünket a vad szőlők sűrű hálózata elragadott,
egy sűrűség szélén második völgybe értünk.
A vadászokat ismét felállították egy patak
mellé és csakhamar megkezdődött a hajtás
Mint hogy már késő volt és mi az egész erdőt
át akartuk hajtani, nagy volt a sietség és
én azt hiszem, hogy ha voltak is a sűrűség-
ben farkasok, ezek aligha bujtak elő, mert a
hajtók pokoli lármával ugyan, de nagyon
rendetlenül tartottak felénk.

Es csakugyan esteledni kezdett, mikor a
— fájdalom eredménytelen hajtás véget ért. —
Visszasiettünk a völgybe, az erdő széléig,
hol kocsiaink várakoztak.

A láthatáron nehéz fellegzet mutatko-

szobrász által a kis Mária Terézia és férje
Lotharingi Ferencz sarkophagait is csinálta
Ez a mű, a melyen Mária Terézia éteinek
legfontosabb mozzanatai megörökítve vannak,
a barokkművészet legértékesebb mestermű-
vei közé sorozandó. Mária Terézia férje ha-
lála után gyakran lement a sirboltba férje
koporsójához mátkozni s midőn már nehezére
esett a lépcsőn lejárni, gépet készíttetett
erre a célra. 1780. év november 2-án, midőn
ezen a gépen feljönni készült, a gép három-
szor is megakadt, mire Mária Terézia azt
mondta: „A sirbolt már nem akar többé fel-
bocsátani.” Ugyanazon hó 29-én meghalt.
Egyetlen egy, nem uralkodóból származó
nőnek holttetemei nyagodnak az új sirboltban:
Fusch Károly grófné, Mária Terézia nevelő-
nője, kinek az uralkodónő kegyelemből külön
kis sirboltot készíttetett, de 1801-ben Miksa
főherczeg koporsóját helyezték oda, s a
grófnő tetemeit a régi sirboltba vitték át.
Legutóbb az 1884-ben elhunyt Mária Anná-
nak, V. Ferdinánd özvegyének koporsóját
helyezték el. — A királyi párnák már egy
gyermeké, az 1855-ben született és 1857-ben
meghalt Zsófia főherczegkisasszony nyuszik
ott, a hová pár nap mulva elhelyezték azt
a sarkophagot, a melyben az oly igazán sze-
retett Rudolf trónörökösünk drága porhüvelyé
nyuszik.

A koszorúk. A koronaherczeg ravatalára
máris óriási számú koszorú tettetett le. Ő
felsége a király né rendkívül pompájú,
óriási koszorút tett le, melyen azonban niac
szalag, sem felírás. Ő felsége a királyné így
intézkedett. A koszorú gyöngyvirágokból —
a koronaherczeg kedvenc virágából — fehér
rózsákból, fehér szegfűkből és cameliákból áll.
Igen finom feketé gyászfátyol azt egészen
beborítja. Szalag helyett a koszorún finom
hosszu crepe csokor van, az egyik oldalán
kis bokréta az említett virágokból Stefánia
trónörökösné koszoruja fehér rózsákból áll
A kis Erzsébet főherczegnő koszoruja
csupa harmatos rózsá bimbó. E három koszorú
a ravatalon nyuszik. Mária Valéria
főherczegnő szintén gyöngyvirágok s más
fehér virágokból álló koszorút tett le szalag
és felírás nélkül. A királyné udvarból
gyei gr. Festetics Mária és Sarolta,
valamint Ferencz József kisasszony egyit-
tesen nagyszerű koszorút tettek le vörös,
fehér, zöld (magyar nemzeti színű) bokréta-
ból. — A koszorúk jegyzéke és felírás kö-
zöltetnek ő felségével.

A magyar tudományos akadémiá
Rudolf trónörökös ravatalára gyönyörű
babérszörűt helyez, melynek nemzeti színű

zött és el kellett készülnie lennünk igen sötét
éjszakára és hosszú utazásra.

Eleinte, mikor az éj teljesen be nem
köszöntött, még csak ment valahogy a mező-
ségen keresztül, de mikor elértek azt a nyom-
orult falut és az ugynevezett országut
mely kátyuival, gödrökkel, mocsaraival és
sokszor felborítással fenyegető helyeivel, meg
kellett állapodnunk. Tovább utazásra csak
jól szervezett világítás mellett lehetett gon-
dolni.

(Folytató.)

A trónörökös életéből.

Tanuló évek.

Nyolcz évig Magyarország alig hallott hirt
az uralkodó örököséről. Ez időszakból csak
a hagyomány tartott fenn számunkra pár anek-
dotát a kis főherczeg gyermekesinyjeiről. Ilyen a
következő:

Vagy hat éves fiúcska lehetett, midőn egy
gyalogosétán elmaradt a praterban nevelőjétől:
Latour gróftól. Nagy volt az ijesdség, mi lett a
gyermekkel. Szerencsére egy bécsi polgárcsalád
megtalálta a nagy faszó szélén, a mint magában
sirdogált. Eleinte nem ismerték rá s kérdezték
nevét. A kis főherczeg azonban ijedtében nem
tudta legitimálni magát s csak sok biztatásra
felelt így: „Mama mondja publi, papa mondja
Rudi.” A bécsi polgár csodálkozva firtatta to-
vább: „Hát mások, hogy hívják?” „Császár-
ri fenségség” — felelt a gyermek.

Hogy milyen volt a magyar ne-
velés, melyben Rudolf trónörökös zsenye
gyermekkorától kezdve részesült, azt érdeke-
sen illusztrálja egy huszonhárom év előtti
följegyzés, mely leírja a nyolcz éves
királyfiának a nemzeti muzeumban 1866 július

szalagján a következő felirat áll: „A magyar tud. akadémia — Rudolf trónörökös ö fenségének, mint tiszteletbeli tagjának.” — Nagy Károly város babérkoszorúja rózsákkal van ékítve. A város színeit viselő (vöröskék) szalagján ez a felirat van: „Nagykaroly város orok hálája jeléül — Rezsó trónörökösnek.” Gróf Károlyi István és neje, gyönyörű szép babérkoszorút helyeznek a ravatára. A koszoru közepén fehér kaméliából remek csillag látható, melynek sugarait szögű virágok alkotják. A három méter hosszú, egyvégű antik moire szalagon a következő arany himzet felirat olvasható: „Gróf Károlyi Pista és neje. A hírlapírók nyugdíjintézete páma babérkoszorújának feketé antik moire szalagján ez a felirat áll: „A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete — Rudolf trónörökösnek.” Budapest fővárosa páma babérkoszorúja rózsá, gyöngyvirág és szegfűvel van gyönyörűen díszítve. A főváros színeit (kék, sarga és vörös) viselő szalagon a következő felirat van arannyal hímézve: „Budapest főváros — Rudolf trónörökösnek.” sat.

József főherceg családijához — mint egy alosuthi levelező írja — a gyászír távirati uton csak szerdán este érkezett meg, még pedig a távirat azt jelentette, hogy a trónörökös Meyerlingben szelhüds érte. A főhercegi család az estét együtt töltötte, de a táviratot a komornyik csak akkor kézbesítette a főhercegnek, midőn dolgozószobájába ment. Az idő esti nyolc órára lehetett. A főherceg elolvasta a táviratot, aztán melyen megrendelve, kiejtette kezéből s majd a földről fölveve, újra átfutotta. Rögtön csemetett a komornyiknak s megkérdezte, hogy hol van a főhercegnő. Klotild főhercegnő a kék teremben volt. A főherceg rögtön odasietett a távirattal s így szólt: „Klotild, légy erős, Rudolf meghalt!” A főhercegnő meg se látszott érteni fenség férje szavait s csak midőn a táviratot végig futatta, akkor tört ki hangos zokogásban. Midőn végre szóhoz tudott jutni, csak e szó jött ajkaira: „A király, A király!” A főhercegi családot a castaropha híre rendkívül leverte, még az nap gyászruhát öltöttek mind. Margit főhercegnő eljegyzési ünnepélyét is bizonytalan időre elhalasztották. József főherceg most tüdőhurutos, Clotild főhercegnő azonban felutazott a temetésre, honnan vissza siet beteg leányához.

A „Times” a trónörökös haláláról. A „Times” tegnap Budapestre érkezett száma — a mint ezt fővárosi tudósítónk tegnap késő este megtáviratozta — távirati rovatának élén közli bécsi levelezőjének sürgönyét mely határozottan azt állítja, hogy a bécsi udvar hivatalos közgei, kik egész az utolsó pillanattig a Felsége előtt is eltitkolták a trónörökös halálának igaz okát a boncolásra meghívott orvosi tekintélyeket is arra akartak bírni, hogy valótlan és a tényállással meg egyező orvosi jelentést írjanak alá. Azt mondták nekik, hogy a halál szívizélhüds és folytán állt be és hogy emélfogva nem fognak valótlan mondani, ha egy határozatlanul szövegezett nyilatkozatot irnak alá. Az orvosok azonban — így szól a „Times” sürgönye — kijelentették, hogy ők vagy egyáltalában nem adnak ki nyilatkozatot, vagy ha igen, akkor csak az igazat mondják meg. Erre Tisza Kálmán szembe szállott az udvari emberekkel és kijelentette, hogy felelős a magyar parlament és nemzet előtt és hogy kénytelen ragaszkodni ahhoz hogy a tények nyilvánosságra hozassanak. Kálnoky gr. támogatta őt. Ugy látszik, hogy küzdelem fej-

30-án tett látogatását és azt a magyar nyelven folyt beszélgetést, — mely a kis trónörökös és az öreg Kubinyi a muzeum igazgatója között lefolyt a régi ségtárban és a képtárban. A párbeszéd egyáltalán szerint ez volt:

A trónörökös: Mit jelent ez a két öreg fej itt?

— Az igazgató: Hogy ez a régiség osztálya.

— Vannak itt régi magyar pénzek?

— Vannak, fenség! Ez itt szent István király.

— Ez volt az első magyar király, ugy-e?

— Igen, fenség.

— És ez igen derék ember volt, ugy-e?

— Egyik legnagyobb magyar király.

— És vannak töle arany pénzek?

— Nincsenek, fenség. Nálunk csak egy pár századdal később verték aranyból. Ime ezek Róbert Károlyéi...

— És ezek itt Mátyástól vannak? Az is derék ember volt, ugy-e?

— Igen, fenség. Ez Mátyás, az igazságos.

— Ezek itt mind magyar köriratu pénzek?

— Igen fenség. Ezek 1848-ból valók.

— És apának vannak itt magyar pénzei?

— Magyar körirattal? ... Csupán éremek vannak.

— Ezek csupa magyar fegyverek e teremben?

— Van köztük más is: husszita, kereszt fegyverek, Buillon Godfréd stb. Ezek magyar fegyverzetek. Ez itt Hunyady Jánosé.

— Az a nagy hadvezér? Derék ember volt ez, ugy-e? (Az alakra mutatva.) De hát így nézett ki?

lődött ki azon udvari hivatalnokokkal, a kik még mindig azal régi oktan osztrák rendszerrel tartanak, hogy csak titkolózással lehet kormányozni. Egy órákor azonban ő Felsége Tisza Kálmánnak adott igazat és elrendelte, hogy az orvosok jelentése nyilvánosságra hozassék. A „Times” sürgönye azzal valója Hoyos grótot, hogy nem örködött jobban a trónörökös fölött, midőn láthatta, hogy az rendkívül igazgató hangulatban van.

A trónörökös utolsó napja.

Egy magas állásu egyéniség a „Nene Freie Presse”-ben a trónörös utolsó napjáról érdekes és figyelemre méltó adatokat beszél el, a melyek szintén kizárják a közönség körében terjedő különböző föltevéseknek, hősza híreknek valódiságát és a hivatalos helyről eredő kijelentés mellett bizonyítanak, vagyis kétségtelemé teszik az öngyilkosságot. — A Neue Freie Presse többek között ezeket írja:

Való igaz, hogy a trónörökös szüleinek két levelet írt, és Szügyény osztályfőnöknek, kit a trónörökös hagyatéká rendszésével megbízott, jutott a súlyos föladat, a leveleket a cizmetek kezébe juttatni. Szügyényt azonban annyira megrázta az eset, hogy ehhez Sylva Tarouca grótnő közvetítését kérte. A trónörökösnek Szügyényhez intézett leveleinek tartalmát is emondja az a hivatott magas állásu egyéniség; e szerint a levél e szavakkal záródik: „Isten áldja meg a magyar hazánkat” (Azon szövegből, melyet távirataink között közlünk a „magyar” szó hiányzik.)

A trónörökös, — folytatja a N. Fr. Presse magas állásu egyénisége — az utóbbi években sűrűn alkalmazta levelei végén az idézett fordulatot, és pedig előzetesen, mert bizonyos oldalról azt imputálták neki, hogy magyar állam iránt nem viseltetik oly rokon szenvvel, mint az osztrák iránt. Ezt a gyanúsítást alajában akarta kiirtani. (Hogy azonban ezt épen most utolsó megnyilatkozásakép írta, annak mélyebb, bensőbb értelmének kell lenni, mint egy közönséges stylofordulat chablonjának szokott lenni.)

A trónörökös végrendelete kiterjedt környezete minden tagjára és oly részletek benne az intézkedések, hogy minden egyes általa használt tárgyról megemlíti, kinek adassék. Azt az óhaját is kifejezi, hogy lánykja, a kis Erzsébet minden körülmények közt az ő szülei közelében maradjon. — Mind ez intézkedések, melyek minuciozus részletekig mennek, arra engednek következtetni, hogy Rudolf trónörökös már nagyon régen készült az öngyilkosságra és csak most ismerik fel ama szavak borzasztó jelentőségét, miket utolsó budapesti tartózkodása alatt gyakran hangoztatott. Többször mondta: Majd meglátjuk, nem érem-e ezt meg” vagy „Ugysem élek sokáig.”

Ösz elején Károlyi István grótot megbízta a trónörökös, hogy Benczurral fesse életnagyságban arcképet, mely őt tábornoki egyenruhában ábrázolja és legyen rajta, hogy a kép december közepéig okvetlen elkészüljön. A kép elkészült és karosony reggelén egy levél kíséretében elhozták, gróf Károlyi István budapesti palotájába, mert a képet a trónörökös neki szánta karosonyi ajándéknak. A trónörökös sajátkezéleg írt rövid levelet melancholikus hangulatot áruít el. Arra kéri a grótot, fogadjja el ajándéknak az arcképet. „Ha megnézi” hangzott a levél végzetül, „gondoljon néha az őn hű Rudolfjára.”

Az utolsó sürgönyt gróf Károlyi István január 29-én kapta a trónörököstől, melyben

— Nem így, fenség. Ezt csak kontár mesteremberek íragták, hogy a fegyverzetét jól láthatóvá lehessen tenni rajta. Ez itt Hunyady Mátyás ezüst drótinge.

— Mátyásé, az igazságos... az test vére volt Jánosnak?

— Nem, fenség! Mátyás testvére László volt, a kit lenyaktak.

— Lenyaktak? ...

A képtárban. — Az igazgató: Ezek itt hazai művészeinktől való képek. Ez itt...

A trónörökös: Ahá, az édes apa?

— Igen, fenség. Ez az üres tér pedig itt a fenségének a császárnének van fentartva.

A kép már munkában van egy jeles művészknél, Wagnernél.

— Hát a mama is itt lesz?

— Igen is. Ez itt Hunyady László képe.

— Azé, a kit lenyaktak?

— Igenis.

— De kár volt érte, szegényért!

Ezután tovább mentek a természetiek osztályába, a hol a kis királyfi nagy érdeklődéssel tudakozódott az állatokról.

A 70-es években a királyfi a magyar nyelv irodalom, történet, földrajz, később a magyar közjog és magánjog tárgyaihoz magyar tanárokat kapott, mikkel év végével ő felsége előtt tett vizsgát a budavári palotában. Toldy Ferenczet, Rónay Jácintot és Wenzel Gusztávot hívta meg e tiszte a király. Rónay püspök a trónörökös oktatásával jött bizalmas összeköttetésbe az udvarral, — előadásainak sikere bírta rá a királyt, hogy Mária Valéria is tőle nyerje első leckéit, később rábizta egészen a királykisasszony nevelését.

felkérte, hogy egy már korábban tervezett beszélgetésre utazzék Bécsbe. Ugyan e sürgönyben köszönetét fejezi ki a trónörökös Károlyi grótnak, hogy a véderőjavaslat fölötti szavazás eredményét táviratilag tudatta vele.

Károlyi István gróf a trónörökösöt már nem találta életben; Bécsbe utazásakor értesült Pozsonyban, a vonatra szálló Frigyes főhercegtől a rémhírrel. Azt is beszél, hogy a trónörökös nagyon érdeklődött Kégl Pista öngyilkossága iránt. A legkisebb részletkéig el kellett neki mondani, mint ölte meg magát Kégl Pista.

A trónörökös közvetlen környezetére utólag mindaz, a mit utolsó napjaiban tett, azt a benyomást gyakorolja, mintha minden áron azon lett volna, hogy a még létező félreértéseket eloszlassa és a már korábban félreértettekkel tisztázza. A német nagykövet estélyén, mint a jelenlétének beszél, szeretetreméltósága teljes varázsát kitejtette. Reuss herceget elárasztotta rokonszive minden jelével és felkérte, juttassa a Vilmos császárhoz legszívelebb bűdvöletét — a mi oly megbízást volt, hogy Reuss herceg haladéktalanul eleget tett neki.

A koporsó. A koporsó, a melyben az elhunyt trónörökös holttesteme végleg elhelyeztetett, kettős koporsó. A külső koporsó tölgyfából készült s egészen bevonatik fekete bársonnyal. A koporsó széleit nehéz arany paszománt díszíti. A koporsó fedele szintén fekete bársonnyal van bevonva s azt nagy aranykereszt díszíti, arany paszomántból. — Lenn a koporsó alsó részére, felváltva, arany sas és arany korona van illesztve s hat fogó ércből. Ebbe jön a második koporsó, mely puha fából készült s teljesen arany kelmével borítottatott be. E koporsóba matrác s fehér atlasz vánkos tétetett, melyen a fej gyugszik. A holttestemet tegnap este helyezték e koporsóba.

Debreczen részvete.

A gyászlobogók. Városszerte busan, leverten eresztik le szárnyaikat a fekete gyászlobogók. — Nincs középület Debreczenben, melynek homlokzatáról egyeg lecsingő gyászlobogó ne hirdetőné a roppant veszteséget, melyet a felséges királyi család és a haza szenvedett a Szent István koronájának nagy reményű örökösének megrendítő kimulásában. Városi és állami középületek, az ev. ref. a r. kath. a zsidó egyházak templomai és iskolái, a magán intézetek és társulatok helyiségei, a katonai laktanyák és magán épületek viselik most ezeket a szomorú jelvényeket. — Nagy ritkán történik meg, adja az Isten, hogy jöjvőre is soká e ritkán ismétlődjék, hogy a kálvinista templomok méltóságteljes, komoly tornyai is fekete zászlók lengjenek. — Ma délután nyitják meg Rudolf trónörökös kihült tetemét előtt a Habsburg és Habsburg-Lotharingen ösök negyedfélszáz éves sírboltját a bécsi kapuczinus templomban. — A zászlók olyan busan, leverten itogetnek a távozó után istenhózzadot, — annak, kinek szíve a végső órákban is az ő szeretett Magyarországaért dobogott, kinek utolsó gondolata is a rettenetes tett elkövetése előtt az volt, hogy áldásért fohászodott az ő imádott magyar hazájáért. — A városi hatóság azt óhajta, a mi édes mindnyájunknak rajongó szeretete, gyászoló hűsége, bánatos szeretete azt parancsolja, hogy azok a gyászlobogók a debreczeni házakon, épületeken, templomokon és tornyokon még holnap is, a temetést követő napon, a gyászisteni tiszteletek napján is lengjenek. — Hozzánk most az illik, a mi szomorú és sötét, — a gyász és fekete szín.

Meghívás a holnapi gyász isteni tiszteletekre.

Tegnap következő meghívók lettek szétküldve:

„Ó császári és királyi fensége Rudolf főherceg, Magyarország szeretett trónörökösének elhunytá folytán, a temetés utáni napon, azaz 1887. február 6-án Szerdán, a ref. nagytornyalomban reggeli 9 órákor gyász isteni tisztelet fogván tartatni: ezekre uraságotat, mint a városi törvényhatósági bizottság tagját tisztelettel meghívom.

Gyülekezés a városháza nagy tanácsstermében reggeli 7 és fél órákor.

Debreczen, 1889. február 4.

Simonffy Imre m. k. kir. tanácsos, polgármester.”

Rudolf trónörökös Ö fensége-ért a gyászisteni tisztelet a rom. kath. templomban a katonaság és polticai tiszti kar részvete mellett f. hó 6-án szerdán, 9 órákor; a tanuló ifjuság és közönség részére szombat az az 9-én fog megtartatni.

S z a k s z ó Rezsó.

Magyarországról.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.

A mendemondáknak vége.

„Nekem az élettől meg kell válnom.”

Igy fejei be a trónörökös Szügyény osztályfőnökhez intézett legutolsó levelét,

— melyet alább táviratunkban közlünk.

Hát marad-e még fönn kétség a mi szeretett trónörökösünk halálának oka iránt?

Lesznek-e még emberek, a kik a maguk agyremeinek inkább higgyenek, mint az irott betűnek.

Akad-e még lap, a melyik az igaztottság káprázatai által teremtett kószahírek állításait igazabbnak tartsa, mint ő felségének a szavait.

Most maga a szerencsétlen trónörökös nyilvánítja atolsó levelében, mely végrendelete fölől intézkedik, hogy neki az élettől meg kell válni.

Telhat nincs több elfogadható igazság annál, hogy a trónörökös öngyilkos volt.

A halál neme többé nem képezheti vita tárgyát. Csak az a kérdés marad fenn a tépelődő emberi elme előtt: Miért kellett ennek így történni, hogy egy viruló élet, országok és népek büszke reménye, maga törje össze önmagát; — miért kellett neki, — a legnemesebbnek, a legszeretettebbnek a z élettől meg válni?

Hol a válasz e kérdésre?

BÉCS. Febr. 4. (Érk. éjjel 10 órákor.) Ó felsége a király ma kihallgatta Weidingert a mayerlingi alerdeszt. Rudolf trónörökös holttestét az udvari kápolnában roppant tömeg látni akarván, az iszonyu tolongásban több szerencsétlenség történt. A rendőrség közbe lépett.

BUDAPEST. Febr. 5. (Érk. reggel 9 órákor.) Jókai a „Nemzet”-ben közli Rudolf trónörökös legutolsó magyar levelét, melyet Meyerlingből Szügyény osztályfőnökhez intézett. A levél szösz szerint következő:

Kedves Szügyény!

Itt küldöm önnek a pótvégrendeletemet, intézkedjék ön annak és a két év előtt felleségem beleegyezésével készült végrendelettemek értelmében.

A Hofburgban lévő dolgozó szobámban a pamlag mellett van egy kis asztal; az ide mellékelt arany kulccsal nyissa Ön fel annak fiókját, abban találja irataimat, melyeknek rendezésével megbízom, Önnek belátására hagyva, hogy melyeket válasszon ki a nyilvánosság számára. Nekem... az élettől... meg kell... válnom.

Üdvözölje Ön nevemben minden jó barátomat és ismerőseimet. Éljen boldogul.

Isten áldja meg imádott hazánkat.

RU D O L F.

Bécs febr. 5. (felad. d. e. 10 órákor.) Azt a képet, a mit ma a trónörökös temetése napján Bécs városa nyujt, lehetetlen leírni. Bécs összes lakossága talpon van, s ott sűrű, hullámzik mint egy óriási hangyaboly. A házak homlokzatán fekete zászlók lengenek s az összes templomok harangjai zognak. Némely utcákon egészen fennakadt a közlekedés, ugy hogy a kocsi, melyek a vasuttol a ma érkezett roppant számú idegeneket szállítják be a városba csak nagy kerülékekkel s több órai ácsorgás után képesek a már napok óta zsufolóság telt szállodákhoz eljutni. A boltok mind zárva vannak s egész Bécs a legmélyebb gyászba van borulva. A Burg óriási térségét még csak megközelíteni sem lehet.

Országgyűlés.

Budapest, 1889. febr. 3.

Egész váratlanul lett ma délbe összehívva a képviselőház ülése, melyen Tisza miniszterelnökön kívül, a ki tegnap jött meg Bécsből s ma délután ismét visszautazott oda, Fabinyi, Széchényi és Fejérváry miniszterek is jelen voltak és számos képviselő vett részt. Az általános gyász, a fájdalom nyomott hangulat külsőleg is kifejezést nyert. A parlamentnek majdnem összes tagjai, sőt a karzatokon megjelent közönség is, fekete ruhát viseltek. A súlyos sorsca-

pástól még térti és ha némi szünet utáni mélység minden intenzív.

Az elm a főudvarme házat a gy hiva meg, megalakul az összes pe holnap reggel elnök ismét nuár 31-én, egy megjegy Halljuk!) U különféle ve kős halála t t. i. az, hog trónörökös távirat alap napon Bécs elnök álló gróf Károlyi tagja és süit (elnök felolv hetett egye tudvalóvó m talos lapok meg a Mind zatában.

A küld alapján ezek Gyula gr., János, Appo Beniczky Fe Sándor, Deg Emich Guszt Adolf, Firoz gara Vikto Sándor, Hu roly. Iszakovich István, Károlyi Sándor, Kop Krausz Laj Matuska Pé Mikolich F. Pongrácz Ká ky Géza, R deon, Rónay, bely Gyula, gr., Tarnóc Thurm-Taxis Tisza Lajos, Wenckheim Jenő gr.

A véde egy pár lap Tisza Kálm lat további ben tegnap volna, te je elnök mint irhatjuk, e tartózkodot egyik, akár nem egybe

Német mos szigete lamok és a egyre komo leg hadat E Ére az Eg felelt, hogy végből, hog lomás rend annak, hogy tünni, hogy sulyra eme bé sem leh annakálja, verrel is r

Az ol M ban előadt állam zava bajait orvo szetösek s azon nyila emeléseket, takarékosse bölni. Besz szilárdított A fra rek, melye személt vá raiaknak é egy vagy hogy kik eldöntve, nem helye ket Floqu nitására t mutatja. E tással net gyarapodó sejtetik, a dikális jö tet hat a j jellegét s tustikés képviselöt koalíciós

pástól még mindig nem tudunk magunkhoz térni és ha a különféle versiók keringésében némi szünet állt is be, a nemes elköltözött utáni mely gyász, az élekt részvét a lakosság minden rétegében annál általánosabb, intenzívebb.

Az elnök a ház tudomására hozza, hogy a főudvarmesteri hivatal a magyar képviselőházat a gyásznapra való részvételre hívja meg. Az elnök indítványára azonnal megalakul egy tömeges küldöttség, melyben az összes pártok képviselve vannak s mely holnap reggel testületileg utazik Bécsbe. Az elnök ismét szót ragad s kijelenti, hogy január 31-én tartott beszédére vonatkozólag egy megjegyzést kellett tennie (Halljuk! Halljuk!) Ugy nyilatkozott akkor, hogy a különféle versiókból, melyek Rudolf trónörökös halála felől keringenek, csak egy a való, t. i. az, hogy szívészélhűdés vetett véget a trónörökös életének. E nyilatkozatot egy távirat alapján tette, melyet egy, azon a napon Bécsben időző, az udvari körökhöz közel álló egyéniség küldött ide. Ezen egyén gróf Károlyi István, ki a képviselőháznak is tagja és sürgönye oly határozottan szökött (elnök felolvassa a sürgönyt), hogy nem tehetett egyebet, mint a sürgöny alapján a tudalévő módon nyilatkozni. Azóta a hivatalos lapok föderítették a valót. Nyugodjunk meg a Mindenható kifürkészhetetlen határozatában.

A küldöttség tagjai az elnök javaslatára ezek: Ambrózy Béla báró, Andrássy Gyula gr., Andrássy Tivadar gr., Asbóth János, Apponyi Albert gr., Baich Milos br., Beniczky Ferencz, Bezeredy Viktor, Dárday Sándor, Degen Gusztáv, Desewffy Aurél gr., Emich Gusztáv, Fenyvessy Ferencz, Feszty Adolf, Firczak Gyula, Földvári Elemér, Hagara Viktor, Harkányi Frigyes, Hegedűs Sándor, Huszár Károly br., Hieronymi Károly, Iszakovics Milán, Ivánka Imre, Jozipovich István, Jónás Odón, Kammerer Ernő, Károlyi Sándor gr., Kiss Pál, Komlóssy Ferencz, Kopácsy Árpád, Krajcsik Ferencz, Krausz Lajos, Latinovics Ernő, Lits Gyula, Matuska Péter, Mészleányi Lajos, Molnár Antal, Münnich Aurél, Nagy István, Nákó Kálmán gr., Nikolich F. b., Perlay Elek, Piukovics J., Pongrácz Károly gr., Pogány Károly, Rakovszky Géza, Rakovszky István, Rohonczy Geleon, Rónay János, Szilpesevics Péter Szájbely Gyula, Széll Kálmán, Széchenyi Aladár gr., Tarnóczy Gusztáv, Teleky József gr., Thuru-Taxis Egon herceg, Tisza István, Tisza Lajos gr., Török Zoltán, Vojnics István, Wenckheim Frigyes b., Zboray Béla és Zichy Jenő gr.

A véderőjavaslat. Az a felelősszárnáló s egy pár lapban is megjelent hírek, mintha Tisza Kálmán miniszterelnök a véderőjavaslat további tárgyalása felől a szabadelvű körben tegnap vagy ma nyilatkozatot tett volna, teljesen alaptalanok. Tisza miniszterelnök mint teljesen megbízható forrás alapján irhatjuk, e tekintetben mindenivel szemben tartózkodott a nyilatkozástól s a lapok akár egyik, akár másik irányban csoportált hírei nem egyebet, pusztá kombinációknál.

Külföld.

Németország és az Egyesült Államok. Szamosz szigete miatt az amerikai Egyesült Államok és a német császárság közötti viszonyok egyre komolyodnak. Németország tudalévő leg határozott Mataafa szamoai királynak. Erre az Egyesült-Államok kongresszusa azzal felelt, hogy száz ezer dollár szavazott meg a végből, hogy Szamoán amerikai állami közszenálomás rendeztesse be. Ez világos bizonyítéka annak, hogy Amerika semmi áron sem fogja tűrni, hogy a német befolyás Szamoán túlsulyra emelkedjék. Természetesen még kevésbé lehet szó arról, hogy Németország annektálja Szamoát. Ezt az Amerikaiak fegyverrel is meg fognák akadályozni.

Az olasz pénzügyminiszter, ki nemrég foglalta el Magliani helyét, a pénzügyi expozéban előadta azon eszközöket, melyekkel az állam zavaros finansziáit s a pénzügyi helyzet bajait orvosolni akarja. Orvosszeri igen tet szetösek s különösen élénk elismerést keltett azon nyilatkozata, hogy nem tervez új adó emeléseket. Más eszközökkel, első sorban takarékoskossággal kívánja a defizitot kiküszöbölni. Beszéde nagy hatást tett a lényegesen szilárdította a Crispi-kormány pozícióját.

A francia kormányválság. Mindama hírek, melyek a Floquet kormányban várható személy változásokra nézve szóba jöttek, koraiaknak állítatnak. Bizonyos ugyan, hogy egy vagy több tárcza új vezetőt kap. De hogy kik fognak visszalépni, az még nincs eldöntve. Uglátszik a miniszterium egy része nem helyesli azon törvényjavaslatokat, melyeket Floquet a boulangista mozgalom megbénítására tervez. Egyébiránt minden jel mutatja, hogy a Floquet kormány az átalakításai nem fog valami lényegesen erejében gyarapodni. Mint a Laeoxis féle kombinációk sejtetik, az új miniszterek szintén csak a radikális pártból fognak vétetni. A miniszterium tehát a jövőre is megtartja eddigi radikális jellegét s szó sem lehet róla, hogy az oppozitúnisták s a többi köztársasági töredékek is képviselést nyerjenek benne, vagyis hogy koalíciós kabinett alakuljon át.

Napi hírek.

— **„Nekem az élettől meg kell válnom.”** Ez volt az utolsó szó, melyet az örökemlékü trónörökös papírra tett. Mai táviratunk közli azt a levelet, melyet Rudolf trónörökös Szögyényhez írt. E levél utolsó sora most már eloszlat minden kétséget, hogy a szerencsétlen királyfi önkézüleg vetett végett életének, s egyszerre megszünteti azokat a rengeteg sok mende-mondákat, miket halálához fűttek. E levél oly nagy fontossággal bír, hogy ennek közlésével is igyekeztünk megelőzni a fővárosi újságokat s nyomdánkban minden erőt igénybe vettünk, hogy lapunk már a déli órákban a közönség kezeibe jusson.

— **A kis ipar és a közös hadsereg börnemű szükségletei.** Az országos iparegyesület helyiségében vasárnap gyűltek össze a vidéki és fővárosi ipar testületek meghatalmazottjai, hogy a közös hadsereg börnemű szükségleteinek szállításában való részvétel módozatait a kis ipar részéről megállapítsák. A gyűlést Zichy Jenő gróf nyitotta meg, a ki meleg szavakban, meghatottan emlékezett meg az egyesület fővédnöke, Rudolf trónörökös haláláról. Kiemelte a bo dogult kiváló szellemi tulajdonságait s azt a pótolhatatlan veszteséget, mely váratlan csapás által érte a nemzetet, indítványára a gyűlés jegyzőkönyvileg örökítette meg fájdmát a nagy veszteség felett, megbízta elnököt, hogy egyesületet a temetésen képviselje s az egyesület rendes közgyűlésén a védnök felett emlékbeszédet tartson. Rövid szünet után az elnökséget Ráth Károly vette át s miután konstátálták, hogy a gyűlésen Liptó-Sz-Miklós Rozsnyó, Arad, Cegléd, Jászberény, Esztergom, Nagykőrös, Vác, Ujpest, Debrecen (Dr Király Ferencz által), Tab, Brassó, Kézdivásárhely, Szepesi Sz-György, Szászsebes, Baja, S ékesfehérvár, Tisza-Földvár, Szolnok, Nagyszében városok vannak képviselve, e városok képviselői egyhangúlag elhatározták, hogy a „magyarországi kisiparosok had felszerelési társulata” cím alatt a kereskedelmi törvény 62. §-a értelmében szervezkednek és ez alapon megállapították a szállításban való részvétel összes módozatait. Ezenkivül még 18 városból jöttek az iparegyesülethez nyilatkozatok a szállításban való részvétel készsége iránt.

— **A debreczeni orvos-gyógyszerész egyesület.** h. hó 9-én (szombaton) d. u. 5 órákor saját helyiségében havi ülést tart, melyre egy a helybeli mint a vidéki tagok tisztelettel meghívotnak. Ezen ülés tárgyai: 1. elnöki jelentések. 2. választmányi jelentések 3. a magyar orvosok és természetvizsgálók állandó választmányának átirata: „A magyarországi orvosi kamarák szervezése” tárgyában készített javaslatl. 4. Dr Tüdös Kálmán előadása stb. Debreczen, 1889 február 3. Dr. Varga Géza egyleti elnök.

— **Hajtóvadászat** A debreczeni vadász-társaság f. hó 10-én vasárnap rókára hajtóvadászatot rendez, Gyülekező hely a halapi erdész lak, 1/9 órákor reggel. A elnökség.

Eljegyzés. E hó 2-án tartotta eljegyzési ünnepélyét Debreczenben Jakó Jenő, városunkban előnyösen ismert körösladányi gyógyszerész, Gaszner Emma kisasszonnyal, öz. Gaszner Pálné kedves leányával.

— **Népesedés.** Debreczenben január 27 től febr. 2-ig terjedő héten született ev. ref. (124—154 anyakönyvi tétel) élve 14 fu, 14 leány, halva 2 fu, 1 leány, együtt 16 fu, 15 leány — 31 (27 törvényes, 4 törvénytelen) R. kath. (28—34 anyakönyvitétel) élve 4 fu, 2 leány — 6 (5 törvényes, 1 törvénytelen) Izr. (12—14 anyakönyvi tétel) élve 2 fu, 1 leány — (3 törvényes). Született összesen 23 fu, 18 leány — 40 gyermek. Meghalt ugyanezen idő alatt. 13 fi — 12 nőnemű — 25 egyén, ezek közül ev. ref. 22, r. kath. 2, g. kath. 1.

— **Hymen Veres** Bálint henczidai ref. s. lelkes eljegyezte Czedlédi Mariska kisasszonnyal, Czeplédi Gyula helybeli földbirtokos kedves, szép leányát.

— **Vaddisznó-lesben.** Folyó hó 26-án reggel 4 órákor Kocsis Béni és Mészáros Lajos esztári lakosok a Birkás nevű kaszállón vaddisznó lesre a bokrok közé beültek, fél óra múlva ugyancsak esztári lakosok Lovas József, Mészáros Sándor és Jakab István favigás czéljából az említett réten át akartak menni s midőn a Kocsis Béni által elfogalt leshelyhez közeledtek, Kocsis Béni azon hiszemben, hogy vaddisznó közeledik, a golyóval töltött fegyverét az elül menő Lovas Józsefre elsütötte s ezt jobb és felső czombján találva súlyosan megsebezte. Sérült lakására vitetvén gyógykezelés alá vétették. Mindkét fél a tény elitkolását akarta, azonban ez nem sikerült, mert az éber esendőség a dolgot kiphatalta, s illetékes helyre a feljelentést megtette.

— **Köszönet nyilvánítás** Felejtethlen fiam Erdei Józsefnek folyó Február hó 1. t. üntévtisztelessége alkalmával tanusított részvétükért pályatársai, barátai s a részt vevő közönség fogadják szívóbb jövő mély köszönetemet. Debreczen 1889. évi Február 4. Erdei Mihály és családja.

— **Ingtatlanok förgalma.** a kir. törvényszék, mint telekönyvi hatóságnál f. evi jan 26-tól febr. 2-ig. Besenyei Imréné Erdélyi Juliánna veszi öz. Sárközy Ferencz Sárközy Johanna házat ondódi szántóföldjével 8000 frtért. Simon György és neje Nagy Eszter vszi Nagy Sándor és társa házastelkét 900 frtért. Bacsó Zsuzsanna Faragó Jánosné veszi Bacsó Juliánna Bányai Józsefné szülője egyrészét 166 frt 66 1/2 krért. Szabó Gáborné, Kállai Sára veszi Csóka Mihályné Nyeste Erzsébet és társai újföldjét 720 frtért. Baranyi György és neje Földvári Sára veszi Szikszay Jozsef házat 3000 frtért. Kovács Péter és neje Nagy Zsuzsanna veszi Bundi Bálint és neje Szekeres Zsuzsanna ondódi szántóföldjét 2000 frtért. Bundi Sándor és neje Kállai Juliánna veszik Kovács Péter és neje Szekeres Zsuzsanna házastelkét 1000 frtért. Varjas Sándor és neje Molnár Zsófia veszi Varjas Juliánna háza és ondódi szántóföldre öt ileto részét 400 frtért. Fűvesi Gyula veszi Hécezi Szabó Antal házat 9200 frtért.

— **Hajdumegyei hírek.** H-B ö s z ö r m é n y b e n a mult hó 27-én éjjel leégett a Léway féle deszkafalazatu gőzmalom. Még a kövek is szétrepedeztek. A tüzoltó egylet, melynek osztály parancsnokául legközelebb U. Szabó Lajos választott meg, a tagok kevés száma miatt nem elég erős az ott gyakran előforduló tüzesetek miatt az igényeknek megfelelni. Talán a tüzoltási rendszabályról szóló miniszteri rendelet folytán minél előbb segítve lesz ezen a bajon! — Ugyanott javában bálóznak. febr. 9-én az iparosok, 10-én a függetlenségi kör rendez bált. A fiatal tevékeny dalárda is még e hónapban készül második hangversenyét megtartani új és változatos műsorral. — H-N á n á s o n az ev. ref. egyház presbyteriuma meleg hangu köszönő levelet intézett öz. Földvári Gáborné szul. Soós asszonyhoz, a debreczeni kollégium és a h. nánási gimnázium bökézü Maceonása nővérehez, a ki — mint már régebben említettük — 1000 frtos alapítványt tett egy H. N á n á s o n felállítandó kisdóvodá javára. — Ugyancsak Nánáson az ev. ref. egyház Soovári Soós Gábor ügyvédet volt orsz. képviselőt szándékozik az egyház főgondnoki tisztére megválasztani. A hívek méltóbb, érdemesebb férfiut nem tisztelhetének meg bizalmukkal. — H-D o r o g o n a „Gazdakör”. febr. 10-dikén zártkörű tánczvizalmat rendez, a mikor is a belpti jegy mellé mindenkinek egy-egy nyerszám adatik, melylyel egy 38 ft. értékű Sack féle eke nyerhető. — H. N á n á s o n Weszprémy István városi t. főügyész választott meg az ev. ref. egyház főgondnokául.

Színház.

Lászné jutalomjátéka Csütörtökön szín társulatunk érdemes tagja Lászné veszi jutalomjátékát, mely alkalommal „A k á r t y a v e t ő n ö” dráma kerül színe, melyben Lásznénak kitünő szerepe van. Sok ajánlgatásra nem szorul ez előadás; Lásznéval szemben igazí érdemeket ismer el a közönség ha jutalomjátékára zsúfolásig megtölti a színházat.

Közgazdaság.

Mint a „Pester Correspondenz”-nek jelentik Bécsből, a legmagasabb családí alapítványok és urodalmak igazgatósági pénztáránál febr. 1-re utalványozva lett az „Alpine osztrák bányatársulat” javára a legmagasabb családí birtok számára a társulattól megvett erdőség vételára. A stiri tartományi pénztár is teljesíti a fizetést a társulattól a tartomány részére megvásárolt területért. Az „Alpine” immár tehát dus izlettökével rendelkezik s teljes erővel fordulhat a bányáipar üzéséhez. A tözde nagy figyelemmel is kíséri az „Alpine”-t s a társulat részvényeinek áltáánosan tartós nagy hausse-t jósolnak.

— **A debreczeni termény és áruárak** 1889 január havi förgalmi kimutatása. Készlet január 1-én 58457 m.mázsa 39440 frt biztosítási értékben. — Beraktározott január hóban 1973 m.mázsa, 23550 frt bizt. értékben. Összesen 60430 m.mázsa 417990 frt biztosítási értékben. Kiraktározott január hóban 17416 m.mázsa 124860 frt bizt. értéket ben. Összesen 43014 m.mázsa 283130 frt biztosítási értékben.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: **Kereczag Vilmos.**

Hirdetmény.

Weisz Salamon és Weisz Dávid urak m-pályii birtokában, a birtok haszonbérbe adása folytán, a gazdasági gépek, ekék, szekerek s egyéb felszerelés valamint szarvasmarhák s juhok eladókká válván, venni szándékozik a vételre felhivatnak azzal, hogy alólírott tisztartó (M.-Pályiban) minden tekintetben nyujt, — levélbeli megkeresésre is, — felvilágosítást.

Debreczen, 1889. Január 29.

Spitzer József
tisztartó.

Eladó

vagy bérbe kiadó a **KONYÁRI**

Sóstó fürdő.
Bővebb felvilágosítással szolgál tulajdonosa **Balassa Gyarmaton Fáy Sándor.**

Zongora tanítás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint a zongora oktatásban órákat adok a legjutányosabban számítva óránként 40 kr. akár házhoz járva, akár saját lakasomon, hol jó zongorám és a zongora oktatáshoz szükséges legujabb kiadású és leggyorsabban haladó s paedagógiai modorban irt zongora iskolám állnak a tanulni kívánóknak rendelkezésükre.

Tömeges tanításnál jutányosabban számíttatik. — Értekezhetni lehet köznapokon — szerda és szombat délutánt kivéve — az ág. evang. iskolánál d. e. 9—12 és d. u. 2—4 óráig, nagyvárdu utca 2087.

egy beteg vagy gyermek szobából sem szabadna hiányozni. Egy fertőtlenítő szer az, mely az üde, humilitatlan erdei azonos levegővel tölti be szobáit, egy nélkülözhetlen belélegzési szer gége és idegbajoknál, egy kitünő szájjvíz nyak és torok bántalmak ellen.

A Bittner-féle Confieren-Sprit csak is egyedül a készítőnél **BITTNER GYULÁNÁL** gyógyszerész Reichenauban, alsó Ausztriában kapható.

Egy palack Confieren-Sprit ára 80 kr., 6 palack 4 frt, egy szétbontó készülek hozzá 40 kr., egy patent szétbontó készülek 1 frt 80 kr.

Óvakodjunk a hamisítástól!
Mintán a Bittner-féle Confieren-Sprit körülbelül 3500 laboratoriumban utánoztatik, a t. közönség felkértek, hogy csak is Bittner-féle Confieren-Sprittel kérgjen, s ha lehet egyenesen a feltalálóhoz (Julius Bittner, Apotheker in Reichenau, Niederösterreich) forduljon, ki 3 palackos szállítmányt már minden osztrák vagy magyar posta állomására minden díj és portómentesen szállít. Debreczenben kapható minden gyógyszerárban.

Arany érem Pécs 1888.

Kárpáti mellszörp

köhögés ellen

mell- és tüdőbetegék részére. Ezen szörp mell- és torok-nál, rekedtség, idült hurut, inger és számarökhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomor-gyengeségnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. Egy nagy üveg ára 80 kr., egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellthea

Egy nagy csomag 40 kr., egy kis csomag 20 kr. Szentén kitünő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknel.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerész-nél Kassán. Debreczenben Dr. Roth-schnock V. Emil gyógyszerárban. (Telefon hálózat 5-dik szám.)

Iparhatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Férfi divat és szabó üzletben található
összes árucikkek
beszerzési áron alul
végkiárusítanak.

Különbösen ajánlom a tavaszi, nyári és őszi idényre dus választékú
angol és francia
gyapjuszövet raktáramat,
melyekből mérték után szakavatott szabásom által egész öltönyöket
rendkívül leszállított áron
készítetek.
A szöveteket azonban méter számra is
feltűnő olcsó áron
bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Nagyraktár fehérnemű, kalap, nyakkendő, nap- és esernyőkben, bőrneműekben és mindennemű uti felszerelésekben. Férfi és női keztyűk. Karlsbadi cipők. Kész férfi öltönyök és felöltők és ezenkívül minden a férfi divat üzlethez tartozó árucikkek végkiárusításnak.

Schwarz B.

férfi divat és szabó üzlete, főpiacz, a „Bika”
szálloda közelében.

Kiadó bolthelyiség.

Piac-utca 1829-ik számú házuk
nál a Deutsch A. féle bolthelyiség
1889. évi május 1-től kezdve
kiadó.

Debreczeni ipar- és kereskedelmi bank.

Meghívás.

A debreczeni
„Iparegyesületi Takarékos és Hitelintézet”
t. cz. részvényesei
a f. 1889. évi Február 24 (Huszonnegy) napján
d. e. 10 órakor a társulat üzleti helyiségében (Csapó-u. 335. sz. a.)
megtartandó:

XV-ik rendes közgyűlésre

azon figyelemmel, hogy a részvényesek jogainak gyakorlására
csak oly részvényesek jogosítvák, kiknek nevei a közgyűlés előtt leg-
alább 30 nappal a részvénykönyvbe bevezetve vannak.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti évről.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása, s a felmentvény megadása.
4. A nyereség mikénti felosztása.
5. 3 (Három) kiegészítő igazgatósági tag választása.
6. 3 (Három) felügyelő bizottsági tag választása.

Az igazgatóság.

Legyzet: 1. A 13-ik szelvény 1889-ik évi Március 1-ől napjától kezdve vál-
tatik be.
2. Az évi jelentés és mérleg a közgyűlést megelőző 8 (nyolcz) nap alatt az
intézet helyiségében az üzleti órák alatt tekinthetők meg.

Pserhofer J.

gyógyszertára Bécsben, Singerstrasse Nr. 15. az
„arany birodalmi almához.”

Vértisztító labdacscok

azért egyetemes labdacscoknak ne-
vezettek, teljes joggal viselik utóbbi
elnevezést, mivel tényleg alig létezik betegség, melyekben ezen labdacscok csodater-
erejüket ezerszeresen be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, hol
sok más gyógyszer hasztalan alkalmaztatott, ezen labdacscok által számtalan-szor
rövid idő alatt teljes gyógyulás következett be. Egy katulya 15 labdacscal 21 kr.
Egy tekeres 6 kat. 1 frt 5 kr, bérmentetlen utánv. küldéssel 1.10

Valódiak csak azok a pilulák, a melyek utasítása Pserhofer J.
aláírását viseli és a melyeknél minden doboz födelén ugyanazon névátírás
vörös nyomással látszik.

A pénz előleges beküldése esetén bérmenten kerül 1 tekeres pilula 1 frt 25 kr, 2 tekeres 2
frt 30 kr, 3 tekeres 3 frt 40 kr, 4 tekeres 4 frt 50 kr, 5 tekeres 5 frt 10, 10 tekeres 9 frt 20 krba.
Egy tekeresnél kevesebb nem küldetik.

Tömördek levél érkezett be, melyekben ezen labdacscok fogyasztói a legkülönfélébb és nehéz
betegségekből földülésközt köszönetüket fejezik ki. Mindenki, ki ezen szert csak egyszer használta,
tovább ajánlgatja.

Itt ismét közölünk a sok hálaírat közül:

Schlierbach, 1888. február 17.
Tekintetes ur! Tisztelettel alóírott kérem,
szíveskedjék nekem ismét 4 tekereset valóban igen
hasznos vértisztító pilulából küldeni, mely tiszte-
lettel:
Neureiter Ig., gyakorló orvos.

Hraache, Flödnik m. 1888. szept. 12.
Mélyen tisztelt uram! Isten akarata volt,
hogy pilulát kezemhez kaptam és most az ered-
ményről tudósítom: Gyermekágyban meghaltam
magam, úgy, hogy többet teendőmet nem végez-
hettam és bizonyosan már meghaltam volna, ha
csodaterő pilulái meg nem mentek. Aldja meg
az Isten ezerszer. Bizom miszerint pilulái egész-
ségemet teljesen helyre fogják állítani, a hogy azt
másoknak is visszaadátk.
Knisic Teréz.

Bécs-Ujhely 1888 d. e. 19.
Mélyen tisztelt uram! Forró köszönetet mon-
dok önnek 60 éves ngyeném nevében. Nagyné-
m ugyanis 60 évesen át idült gyomorhuruból és
izkóban szenved. Az élet terhése volt és már azt
gondolta, hogy meg kell halnia. Véletlenül egy do-
box az ön csodaterő vértisztító pilulából jutott
kezembe és 5 azok használata után teljesen gyógy-
gyult. Teljes tisztelettel:
Weinzeittel Joze/a.

Mitternizersdorf, Kirchdorf mellett Felső-Ausztria
1886 január 10.
Tekintetes ur! Szíveskedjék nekem posta-
talan egy tekereset kitűnő vértisztító pilulából
küldeni. Nem malszathatom el, ennek teljes elismeré-
semet ezen pilulák becése felett kinyilatkoztatni.
En azokat, ahol alkalman lesz, minden szenvedőnek
a legmelegebben fogom ajánlani. Főhatalmazom
önt, hogy ezen hála nyilatkozatomat tetszése szer-
int hozza nyilvánosságra. Mely tisztelettel
Kastner Teréz

Gotschdorf, Kolbach mellett, osztr Szilézia
1886. okt. 8.
Tekintetes ur! Kérem szíveskedjék nekem
egy tekereset 6 dobozzal az ön általános vértisztító
pilulából küldeni. Csak csodaterő pilulának kö-
szönhezem, hogy gyomorhajomtól, mely 60 éven át
gyötört, megszabadultam. Nálam ezen pilulák soká
többé kifogni nem fognak. Önnek pedig, tek ur
ez-nnel hálás köszönetet mondok. Legmélyebb tiszte-
lettel
Zwicki Anna.

Kobbech febr. 28.
Tisztelt uram. M. é. novemberben rendeltem
önnél egy tekeres pilulát, melynek jó hatását én
és nőm tapasztaltuk: mindketten heves főfájásban
szenvedtünk, úgy hogy már közel voltunk a kétség-
beeséshez, bár még 46 évesek vagyunk. Es ime az
ön pilulái csodát műveltek és a bajtól megmentet-
tek. Tisztelettel:
Liszt Anfal.

Korona forrás legtisztább és legcsoább egvényes savanyvíz raktára Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet

debreczeni főktelep áru csarnoka

ajánl legjobb minőségű szepességi főzélékeket,
afonyát, rivzikegombát, gesztenyét, boszniai szilvát, szilva izet
pergetett és keretmészt,
különféle friss minőségű
sajtokat, liptói-urót.
Magyarádi, ménesi, szegszárdi, egri, (bikavér) sashegyi,
szomoródní,
tokaji asszu gyógy borokat,
ó-jamaikai rumot, cognacot,
olasz, spanyol és francia borokat,
teát, thea süteményeket,
angolnát, caviart, orosz halat, szardiniát stb.
egjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel
Gazdák és iparosok általános hitel
szövetkezet debreczeni főktelep
áru csarnoka. Nagyvárad-utca, megye-
ház mellett.

Korona forrás legtisztább és legcsoább egvényes savanyvíz raktára Debreczen és vidékére.

Fagytapasz Pserhofer J.-től 10 év óta el-
állított legbiztosabb szer mindenféle fagydag és
mindenféle idült sebek ellen, 1 tégely ára 40 kr,
bérmentes küldéssel 55 kr.

Késkeny utifü-szörp hurut, rekedtség, köhögés
ellen. 1 üveg 50 kr.

Lábizzadási elleni por 1 doboz 50 kr, bérmentes
küldéssel 75 kr.

Gusz balzsam megbízható szer főfájat nyak ellen.
Egy üvege 40 kr, bérmentes küldéssel 65 kr.

Életessentia prágai oszpepek, romlott gyomor
rossz emésztés, mindenféle alhasi nehézségek ellen
kitűnő házi szer. Egy üvege ára 22 kr

Amerikai közsvénybalzsam, gyorsan és biz-
tosan ható, tegadhatatlanul legjobb szer minden
közsvényes és csuzos bajban, tagszagattás ischiás,
állazagattás stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Ezen itt elősorolt készítményeken kívül az osztrák és magyar lapokban
hirdetett bel- és külföldi gyógyászati cikkek raktáron tartatnak, s kívánatra bár-
mely raktáron nem levő cikkek pontosan és jutányosan megszerezhetik.

Postai küldemények gyorsan eszközöltetnek a pénz előleges bekü-
ldése, vagy utánvét mellett.

A pénz előleges beküldése esetén (legszélszerűbb posta utalványon)
postabér sokkal kevesebbe kerül mint az utánvételes küldeményeknél.

Angol csodabalsam 1 üvege 12 kr. 12
üveg 1 frt 20 kr.

Fűkerpor hurut, rekedtség, köhögés stb. ellen.
1 doboz 35 kr, bérmentes 60 kr.

Tarochinin kenőcs. Pserhofer J.-től ára 2 frt

Egyetemes tapasz STEUDIL tanártól, ütés és
szurási sebek ellen, ugyazintán a lábakon levő
idült fülkádó sebek ellen, makacs mirigydagano-
tok hasonló bajoknál sokszorta jónak bizonyult. 1
tégely ára 50 kr, bérmentes küldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító só Bulrich A. W.-tól, kitűnő
házi szer a megakadályozott emésztés minden
következménye ellen: mint főfájás, szédülés, yo-
mogóros, gyomorégés, aranyér bántalmak, diétálás
stb. ellen. 1 csomag 1 frt.

Szemesentia Romerhausentől, 1 üveg 2 frt 50
kr. 6 üveg 1 frt 50 kr.

Az általános ismert jó hírnévnek örvendő s
több oldalilag kitüntetett sósorszesz készit-
ményem — kelendőségénél fogva — sok után-
zának lévén az utóbbi idő-n kitéve, elhatá-
roztam, hogy azokon czimjegyeimet módosi-
sítom s arra kék nyomtatban saját házam külső
alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszers-
mind védjegyként a bupapesti iparkamaránál.

SÓSORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: csuzos szagattás,
fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bé-
nulasok, zsgorok stb. ellen; de különösen a
bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógymódnál (massage)
igen jó hatásának bizonyult. Fogtisztító szerül
is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fémét elősegíti, a foghust erősíti és a száj
tisztá, szagtalan izt nyer a szesz elpatrolgása után, valamint ajánlatos a szer fejmo-
sásra is, a hajdegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak meg-
szüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 1 frt, egy kisebb üveggel 50 kr.

Brázay Kálmán

Budapesten, IV. kerület Múzeum-körút 23. sz. Kapható Debreczenben
Geréby Fülöp urnál.